

Nr 5 B.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1922 kl. 1/2 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1922 femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.

(3:e avd.)

Sociala verk och inrättningar.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1922 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1922 (nr 2), femte huvudtiteln, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 1) att med hänsyn till den proposition, som kommer att i ämnet avlätas, för bekämpande av arbetslösheten på tilläggsstat för år 1922 beräkna ett förslagsanslag, högst, 85,000,000 kronor.

*Bekämpande
av arbetslösheten.*

[1.]*

Kungl. Maj:t har vidare i en samma dag avlåten proposition nr 11, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialären den för samma dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att för bekämpande av arbetslösheten i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 85,000,000 kronor.

I sitt utlåtande nr 9 har utskottet hemställt, att riksdagen måtte för arbetslöshetens bekämpande på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,000,000 kronor, vilken hemställan numera av riksdagen bifallits.

Såsom av sagda utlåtande framgår, anmälde utskottet, att utskottet framdeles under riksdagen komme att avgiva förnyat utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, varom utskottet velat härigenom

erinra.

*) Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet.

2:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 2) och under hänvisning till vad utskottet i punkt 60 av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

[2.]

att riksdagen må för *upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet* på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,000 kronor.

Dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att för beredande av dyrtidstillägg år 1922 åt vissa extra provinsialläkare, enligt motsvarande grunder som under år 1921, på tilläggsstat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

[3.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 2 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen å tilläggsstat för år 1921 anvisat ett anslag av 20,000 kronor. Med hänsyn till belastnings-siffran för år 1920, 13,195 kronor, har anslaget ansetts kunna jämkas något nedåt, förslagsvis till 15,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer alltså,

att riksdagen må för beredande av *dyrtidstillägg år 1922 åt vissa extra provinsialläkare*, enligt motsvarande grunder som under år 1921, på tilläggsstat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till beredande enligt grunder, som av Kungl. Maj:t närmare bestämmas, av dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor med högst 200 kronor till varje på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 370,000 kronor.

[4.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 3 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen å tilläggsstat för år 1921 anvisat ett anslag av enahanda belopp som det av Kungl. Maj:t å 19 års tilläggsstat nu äskade.

Vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet, med hänsyn till den minskning i levnadsomkostnaderna, som under senaste tiden ägt rum, ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke en nedsättning av det maximibelopp, som för närvarande må såsom dyrtidstillägg utgå till de barnmorskor, varom nu är fråga, skäligen bör vidtagas, och har utskottet efter övertägande funnit sig böra föreslå, att sagda belopp begränsas till 150 kronor. Någon sänkning av den inkomstgräns, vid vars uppnående dyrtidshjälp ej må utbetalas, har utskottet dock ansett sig icke böra förorda.

Utskottets
yttrande.

Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit, kan det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet minskas med i runt tal 90,000 kronor till 280,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till beredande av *dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor* med högst 150 kronor till varje på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 280,000 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att till beredande enligt grunder, som av Kungl. Maj:t närmare bestämmas, av dyrtidshjälp åt distriktssköterskor med högst 200 kronor till varje på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

*Dyrtidshjälp
åt distrikts-
sköterskor.*

[5.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 3 och 4 i statsrådsprotokollet.

För beredande av dyrtidshjälp åt distriktssköterskor har riksdagen på tilläggsstat för vardera av åren 1920 och 1921 beviljat särskilda förslagsanslag å 100,000 kronor.

Med hänsyn till att endast en ringa belastning av anslaget torde vara att förvänta under den närmaste framtiden har Kungl. Maj:t funnit sig kunna inskränka sitt äskande för år 1922 till 10,000 kronor.

Då enligt utskottets förmenande maximibeloppet för dyrtidshjälp åt distriktssköterskor torde böra bestämmas på samma sätt, utskottet under näst föregående punkt föreslagit i fråga om dylik hjälp till barnmorskor, får utskottet förorda, att sagda belopp jämväl vad distriktssköterskorna vidkommer begränsas till högst 150 kronor för varje. Vid bifall härtill skulle det av Kungl. Maj:t för ändamålet i fråga äskade

Utskottets
yttrande.

anslagsbeloppet kunna i någon mån nedbringas, men har utskottet med hänsyn till den avsevärda nedsättning av anslaget — från 100,000 kronor till 10,000 kronor — Kungl. Maj:t föreslagit samt anslagets relativt ringa belopp ansett sig icke böra förordna någon jämkning av det samma.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till beredande av *dyrtidshjälp åt distriktssköterskor* med högst 150 kronor till varje på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Käsö Gustaf Ernst Hjortzberg.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att till personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Käsö Gustaf Ernst Hjortzberg på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 500 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 113 av sitt utlåtande nr 5 A anfört, hemställer utskottet,

[6.]

att riksdagen må till *personligt lönetillägg åt f. d. karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Käsö Gustaf Ernst Hjortzberg* på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 125 kronor.

Diverse.

Hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att för utövande av hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge, å tilläggsstat för år 1922 anvisa, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 5—11 i statsrådsprotokollet.

[7.]

I samband med förevarande framställning har utskottet till behandling förehåft en till utskottet remitterad, inom första kammaren av herr *G. H. von Koch* väckt motion, nr 43, vari hemställts, att, därest Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av ett reservationsanslag å 175,000 kronor för hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge, vinner riksdagens bifall, riksdagen måtte jämväl medgiva,

att ett belopp av 3,000 kronor må av förenämnda anslag disponeras för bestridande av fattigvården inom svenska kolonien i Hamburg.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

För utövande av hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge, har 1921 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, å tilläggsstat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 460,000 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer.

Enligt vad statsverkspropositionen utvisar har ifrågavarande anslag disponerats på följande sätt: 100,000 kronor för utövande av den egentliga understödsverksamheten, 250,000 kronor för utlämnande av försträckningar och 106,388 kronor 88 öre för gäldande av vissa penningförsträckningar, som dels från brittisk myndighets sida dels av affärsföretag och enskilda personer lämnats åt i Ryssland vistande nödställda svenska undersåtar. Av återstoden, 3,611 kronor 12 öre, varmed ifrågavarande anslag avrundats, hava 863 kronor 98 öre använts till beredande av gottgörelse åt Danska röda korset för av dess kontor i Ryssland under tiden juli 1919—december 1920 bland nödställda svenska undersåtar i sistnämnda land utövad hjälpverksamhet.

Omförmälda belopp å 100,000 kronor och 250,000 kronor hava ställts till statens kommittés för understöd åt rysslandssvenskar förfogande att användas i överensstämmelse med de i propositionen i ämnet angivna grunder för meddelande av understöd åt i nödläge komna rysslandssvenskar och för utlämnande av försträckningar till sådana. Nämnda kommitté hade tillsatts redan 1920 för att — sedan riksdagen på tilläggsstat för nämnda år anvisat ett förslagsanslag, högst, 300,000 kronor för bestridande av hjälpverksamhet bland svenska undersåtar, huvudsakligen bosatta i Ryssland och Tyskland — handlägga alla frågor rörande bistånd till svenska undersåtar, bosatta i Ryssland eller vilka varit därstädes bosatta men till följd av de politiska förhållandena nödgats övergiva hem samt egendom och råkat i brydsam ekonomisk belägenhet.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande framställning om anvisande av ett anslag å 175,000 kronor för hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar har utskottet funnit sig böra tillstyrka. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet emellertid, att kommittén för understöd åt rysslandssvenskar inriktar sig på, att innevarande år blir kommitténs sista, under vilket hjälpverksamheten bör på lämpligt sätt avvecklas.

Utskottets
yttrande.

Vad beträffar den av herr von Koch väckta motionen har utskottet ansett sig icke böra motsätta sig ett bifall till densamma, för så vitt Kungl. Maj:t finner det av motionären föreslagna beloppet kunna av nu ifrågavarande anslag gäldas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och i anledning av herr von Kochs ovanberörda motion må

a) för utövande av hjälpverksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge, å tilläggsstat för år 1922 anvisa, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

b) medgiva, att ett belopp av 3,000 kronor må av förenämnda anslag disponeras för bestridande av fattigvården inom svenska kolonien i Hamburg, för såvitt Kungl. Maj:t finner detta belopp kunna av anslaget gäldas.

Tillfällig löne-
förbättring
för viss
personal
inom den
civila stats-
förvaltningen.

8:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande dels tillfällig löneförbättring under år 1922 för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 8), dels ock dyrtidstillägg under år 1922 åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 9) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[8.]

anmäla.

Dyrtids-
tillägg.

Stockholm den 17. mars 1922.

[9.]

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren* herrar S. H. Kvarnzélius, A. C. Lindblad, N. A. Nilsson, J. Nilsson i Skottlandshus, H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, O. Bergqvist, E. A. Hallin, F. L. Lindqvist och C. Johansson samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, J. B. Eriksson i Grängesberg, A. Wiklund, J. Jönsson i Revinge, P. Nilsson i Bonarp, O. H:son Waldén, O. Olsson i Kullenbergstorp, S. Bengtsson i Norup, C. R. Jansson i Falun, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Nilsson i Örebro och J. D. Norman.

Verkliga utgifter.

V. Femte huvudtiteln. Socialdepartementet.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Sociala verk och inrättningar.			
1	Bekämpande av arbetslösheten, <i>förslagsanslag</i> , högst		*85,000,000
B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.			
1	Medicinalstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst	2,000	
2	Dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
3	Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl., <i>förslagsanslag</i>	280,000	
4	Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>	10,000	
5	Personligt lönetillägg åt f. d. karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Käsö G. E. Hjortzberg, <i>förslagsanslag</i> , högst	125	307,125
C. Diverse.			
1	Hjälperksamhet bland förut i Ryssland bosatta svenska undersåtar, vilka genom världskriget kommit i nödläge, <i>reservationsanslag</i>	175,000	
2	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	** 986,000	
3	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> ..	**10,250,000	11,411,000
		Summa	96,718,125

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varav riksdagen redan beviljat 20,000,000 kronor.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.